

ARVOJANA

Tavoitteet:

- Pohtia yhdenvertaisuuteen, sukupuolten väliseen tasa-arvoon ja vaikuttamiseen liittyviä kysymyksiä omien asenteiden ja arvojen kautta.
- Harjoitella perustelemaan omia mielipiteitä ja kuuntelemaan muita.
- Herättää kiinnostusta vaikuttaa yhdenvertaisuuden puolesta.

Kesto: 15–25 min riippuen siitä, kuinka monesta väittämästä keskustellaan.

Ryhmäkoko: Yksilötehtävä. Sopii isoillekin luokille. Voidaan toteuttaa myös pienryhmissä (ks. vaihtoehtoinen toteutustapa)

Tarvikkeet: ”Samaa mieltä” ja ”Eri mieltä” -kyltit, teippiä, väittämät tulostettuna ohjaajalle. (Vaihtoehtoista toteutustapaa varten: väittämät tulostettuina ja leikattuina pienryhmille.)

Tehtävän kulku: Järjestäkää luokan keskelle avoin tila. Kiinnitä luokan yhteen seinään ”Samaa mieltä”- ja vastapäiseen seinään ”Eri mieltä” -kyltti. Kuvitelkaa tilan keskelle seinästä toiseen kulkeva jana. Lue alla olevat väittämät yksi kerrallaan. Väittämistä voi valita kiinnostavimmat sen mukaan, mitä teemoja halutaan käsitellä ja kuinka paljon aikaa on käytettävissä. Voit myös keksiä itse uusia väittämiä.

Osallistujat liikkuvat kuvitteellisella janalla sen mukaan, miten samaa tai eri mieltä he ovat väittämän kanssa. Janalle voi asettua mihin kohtaan tahansa. Jos esimerkiksi on jokseenkin samaa mieltä väittämän kanssa, voi asettua janan keskikohdille. Korosta, että kysymyksiin ei ole oikeita tai vääriä vastauksia, ja rohkaise jokaista muodostamaan oma mielipiteensä. Liikkumisen jälkeen voit pyytää janalla lähekkäin toisiaan seisovat keskustelemaan hetken keskenään ja kertomaan, miksi ovat asettuneet juuri siihen kohtaan. Kysy jokaisen väittämän jälkeen myös yhteisesti perusteluja ja ajatuksia eri kohdissa janaa seisovilta. Kenenkään mielipidettä ei arvostella, sillä oikeita tai vääriä vastauksia ei ole. Jokaisella on oikeus omaan mielipiteeseensä. Keskustelkaa yhdessä!

Vaihtoehtoinen toteutustapa: Jaa osallistujat 3–4 hengen pienryhmiin ja anna jokaiselle pienryhmälle nippu erilleen leikattuja väittämiä. Väittämien tulee olla kaikille pienryhmille samat. Pyydä jokaista vuorotellen lukemaan kortissa oleva väittämä ääneen muille ryhmäläisilleen. Ohjeista pienryhmiä keskustelemaan, mitä mieltä he ovat väittämästä, ja etsimään erilaisia näkökulmia. Korosta, että väittämistä voi olla hyvin erilaisia mielipiteitä, eikä niihin ole oikeita tai vääriä vastauksia, vaan tavoitteena on saavuttaa yhteisymmärrys. Väittämän lukenut asettaa lapun pöydän poikki kulkevalle kuvitteelliselle janalle, jonka toisessa päässä on ”Samaa mieltä” ja toisessa ”Eri mieltä”. Muut ryhmäläiset voivat esittää lapun paikkaa muutettavaksi, perustelluin mielipitein. Väittämälappu jätetään paikoilleen, kun kaikki ryhmäläiset ovat yhtä mieltä sen paikasta. Kun jokainen pienryhmä on sijoittanut väittämänsä, voivat kaikki kierrellä huoneessa ympäriinsä ja katsoa muiden pienryhmien vastauksia.

Lopuksi keskustellaan yhdessä:

- Mistä väittämistä suurimmalla osalla ryhmistä oli yhteinen mielipide? Miksi?

- Oliko helppoa muodostaa yhteinen mielipide pienryhmässä?
- Oliko jokaisella yhtäläinen mahdollisuus kertoa mielipiteensä ja vaikuttaa lappujen sijoitteluun?
- Mitä väittämiä oli vaikeinta sijoittaa? Miksi?

Väittämät

- Meidän koulussa jokainen oppilas saa olla rauhassa oma itsensä.
 - Suomessa jokaisella nuorella on yhtä hyvät mahdollisuudet hyvään elämään.
 - Olen nähnyt tai kuullut, että jotakuta on syrjitty tai kiusattu.
 - Olen joskus tehnyt toisesta ihmisestä oletuksia, jotka ovatkin myöhemmin osoittautuneet vääriksi.
 - Meidän luokan oppikirjoissa näkyy kaikenlaisia ihmisiä.
 - Toista voi syrjiä vahingossa, huomaamattaan.
 - Vaatii rohkeutta puuttua kiusaamiseen ja syrjintään.
-
- Suomessa sukupuolten välinen tasa-arvo on jo saavutettu.
 - Koulussa tyttöjä ja poikia kohdellaan samalla tavoin.
 - Koulussa ei pitäisi olla erikseen tyttöjen ja poikien vessoja.
 - On hyvä, että tytöille ja pojille on omat liikuntatuntinsa.
 - On ammatteja, jotka sopivat vain tietyille sukupuolelle.
 - Samaa sukupuolta olevilla pareilla pitäisi olla oikeus adoptoida lapsi.
-
- Suomessa tulee aina olemaan rikkaita ja köyhiä.
 - Suomessa asiat ovat niin hyvin, ettei tarvitse kiinnostua politiikasta.
 - Jokaisella meistä on velvollisuus puuttua arjen epäkohtiin ja vääryyksiin.
 - Olen joskus puuttunut syrjintään, rasismiin tai kiusaamiseen.
 - Yksi ihminen voi saada aikaan muutosta.
 - Nuoret kaikkialla maailmassa unelmoivat samankaltaisista asioista.
 - Haluan vaikuttaa siihen, että maailmasta tulee oikeudenmukaisempi paikka kaikille.